

[venster sluiten](#)

CHARLOTTE HUISMAN – 29/06/11, 00:00

Vandaag verdedigt minister Donner zijn nieuwe integratiebeleid. Daardoor nemen de allochtonenprojecten in het Utrechtse 'krachtwijk' Kanaleneiland af. Is dat erg?

UTRECHT - Ily en Rikardo, die als R&B-duo niet onverdienstelijk meededen aan de televisieshow Holland's Got Talent, duiken deze avond nog even de geluidsstudio in van het Cultuurhuis Kanaleneiland met de 15-jarige Yasin, een van de leden van de rapgroep De Relschoppers.

De rapgroep is een succes. Tel het aantal YouTube-kijkers naar de filmpjes van beide wijkacts op en je komt ver boven de 200 duizend uit.

Het Cultuurhuis Kanaleneiland, waar jongeren uit de Utrechtse achterstandswijk aan muziek, theater, schilderen en andere cultuuruitingen doen, is een van de vele projecten die de afgelopen vijftien jaar in de wijk zijn opgezet. Het Cultuurhuis is geslaagd, vindt Ily, een alias van Ilyas Incesulu (19): 'Vroeger kon je in deze wijk alleen negatief opvallen met rondhangen. Nu komen jongens naar mij toe: ik zag jullie op YouTube! Dat inspireert hen.' Ricardo Iljaz (20): 'Ik zie hier veel trotse vaders komen luisteren naar wat hun dochtertje heeft opgenomen.'

Meetbaar

Het positieve effect is lastig meetbaar, zegt algemeen en zakelijk leider Mieke Franssen van het Cultuurhuis, maar de gevolgen zijn volgens haar wel zichtbaar. 'We geven jongeren een klein duwtje in de goede richting.'

Er zijn maar weinig plekken in Nederland waarop de afgelopen jaren zo veel gesubsidieerde projecten zijn losgelaten als Kanaleneiland. De naoorlogse flatwijk, die sinds de jaren negentig van de vorige eeuw geregeld in het nieuws kwam door de overlast en criminaliteit van voornamelijk Marokkaanse jongeren, ziet veel beter uit dan eind vorige eeuw. Een volledig vervallen winkelcentrum is vernieuwd, verouderde basisschoolgebouwen hebben plaatsgemaakt voor een nieuwbouw-Brede School. Er zijn aantrekkelijke speel- en sportplekken aangelegd en flats zijn opgeschilderd. De corporaties zijn druk met het slopen van hoogbouw ten faveure van aanmerkelijk chiquer ogende nieuwbouw.

Het is er ook veel veiliger geworden, merken de bewoners tevreden op. Het samenscholingsverbod dat in 2007 was ingesteld, is opgeheven.

Toch slaat soms weer even de vlam in de pan. Bij het drukbezochte culturele ARK-festival, een zondag eerder deze maand, liep het uit de hand bij het optreden van Monsif. Terwijl de piepjonge Marokkaanse rapper werd afgevoerd, sloeg de politie in op de rellende jongens.

Veel grote problemen zijn er bovendien niet opgelost: een hoge criminaliteit onder Marokkaanse jongeren, veel schooluitval, taalachterstanden, gebrekkige integratie, hoge werkloosheid, veel geïsoleerde vrouwen en veel probleemgezinnen.

Hebben die tientallen miljoenen van het Rijk, de gemeente en de corporaties voor de sociale projecten dan te weinig effect gehad? In de eerste jaren was er soms naïviteit, erkennen betrokkenen nu. Hulpverleners stelden zich te beschermend op, jongerenwerkers werden gemolesteerd. Eind jaren negentig werden nog projecten bedacht als 'Positieve Communicatie', om jongeren met buurtbewoners in gesprek te krijgen. De rapportage over dit project meldt: 'Gedrag van jongeren is soms te crimineel om positieve communicatie toe te passen'.

In de loop der jaren werd de lijn tegenover criminele jongeren steviger, en groeide de

aandacht voor de wensen van de goedwillende jongeren in de wijk, én voor de problemen van de Marokkaanse meisjes. Want door die projectgelden was, ironisch genoeg, de indruk ontstaan dat criminele jongeren met een eigen buurthuis ook nog eens werden beloond voor hun slechte gedrag.

De wijkprojecten vormden een wirwar van portiekgesprekken, vrouwenontmoetingsgroepen en opvoedingsondersteuning; van sportactiviteiten, schuldhulpverlening en huiswerkbegeleiding tot aan een registratiesysteem voor criminele jongeren.

Duidelijke doelen werden niet gesteld. En het werkte niet mee dat bij elke kabinetswijziging het roer om moest, onder onduidelijke modewoorden als 'interculturalisatie' of 'sociale cohesie', terwijl de vorige reeks projecten nog nauwelijks een kans hadden gehad, laat staan dat hun effectiviteit was beproefd.

Volgens welzijnsdirecteur Carine Thesingh van Doenja Dienstverlening is het niet eenvoudig achterstanden in te lopen. 'De mensen die zich omhoog werken, verhuizen. En door de migratiehuwelijken komen er telkens weer nieuwe mensen naar de wijk die niet vertrouwd zijn met de Nederlandse cultuur, bij wie we van voor af aan moeten beginnen.' Maar ze gelooft wel dat de projecten de buurt veiliger hebben gemaakt. Dat is volgens haar echt niet alleen te danken aan de repressieve maatregelen. 'Door onze aanpak zijn veel jongeren van de straat weer naar school gegaan of actief geworden in de eigen wijk.'

Het kabinet wil geen geld meer steken in projecten die specifiek zijn gericht op één bevolkingsgroep, zoals Marokkanen of Antillianen. Integratiesubsidies worden afgeschaft en de inburgeringscursus moet zelf worden betaald. Van immigranten wordt verwacht dat zij zelf de vaardigheden verwerven om zich te redden in de Nederlandse samenleving; oftewel de taal leren, een opleiding volgen, aan het werk gaan, en geen problemen veroorzaken. Er zijn ook sancties: wie niet zijn best doet, wordt gekort op de uitkering.

Het verplichtende karakter dat opstijgt uit de nota krijgt bijval uit onverwachte hoek. De actieve vrouwenorganisatie Al Amal, die zich richt op geïsoleerde vrouwen, Marokkaanse meisjes en de moeilijk bereikbare probleemgezinnen, ziet wel heil in een 'stok achter de deur', zoals hulpverlener Housnia el Mimouni het verwoordt.

Vrijblijvendheid

De Nederlandse vrijblijvendheid is volgens haar soms onduidelijk voor Marokkanen, die uit een minder individualistische cultuur komen met hiërarchischer verhoudingen. Het mag strenger: 'Maak opvoedcursussen en ouderavonden zo nodig verplicht. En wie een uitkering heeft, kan best zijn portiek schoonmaken.'

Maar hulp blijft nodig, is hun boodschap, want deze groep redt het niet op eigen kracht. Het is niet dat de ouders niet willen, zegt El Mimouni. 'Ze zijn soms de kluts kwijt omdat ze niets begrijpen van de leefwereld van hun kind en met vaak grote gezinnen in armoede leven.' El Mimouni ziet vooruitgang in de Marokkaanse gemeenschap. 'Als je ziet hoeveel mensen ons melden dat ze Nederlands willen leren. Veel ouders vragen ons: wat doen wij fout? Moeders durven ons nu bijvoorbeeld te vertellen dat hun zoon verslaafd is, dat was vroeger ondenkbaar. Als een gemeenschap aan het veranderen is, gaat dat niet zonder slag of stoot. Maar het komt zeker goed.'

CRIEM-gelden & Krachtwijkenaanpak

Kanaleneiland bestaat voornamelijk uit sociale woningbouw en heeft merendeels allochtone bewoners die laag op de sociaal-economische ladder staan. De Utrechtse flatwijk ontving sinds eind jaren negentig tientallen miljoenen euro's van onder meer het Rijk en de gemeente voor projecten. Met Rijksgelden voor grotestedenbeleid ontstond het plan Kanaleneiland aan Zet (1999-2004), met twintig projecten gericht op jongeren en kinderen. Met CRIEM-gelden (Criminaliteit in relatie tot de integratie van etnische minderheden) en geld van de gemeente en de provincie draaide tussen 1999 en 2003 een programma met vele

projecten om de jeugdcriminaliteit te verminderen. Vanaf 2007 investeren corporaties en de gemeente flink in de krachtwijkenaanpak, met naast sloop en nieuwbouw ook een reeks sociale projecten. Daarnaast zijn er projecten met landelijk geld voor Marokkanengemeenten, bedoeld om de criminaliteit en schooluitval onder Marokkaanse jongeren terug te brengen.

De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden.